

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2935

יום ראשון י"ז סיון תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"מ קטז | עמוד היומי: שבת סה. | דף הכולל: ב"ב לא | קנין ירושלמי: מעשר שני כ

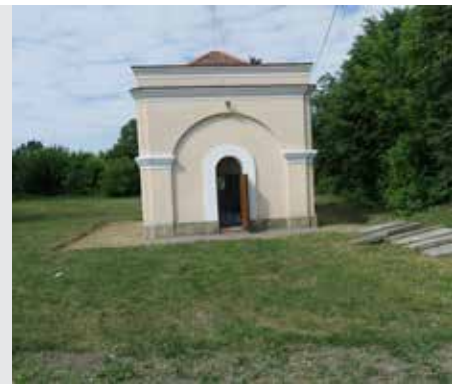
דף היומי בהלכה: רמ"ד ה' - ו' .

מוסר: תורה אור - פרק ג' עד 'וכעין זה מצינו'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק י' עד סוף פרק י'

מסמך מטלטל: הצוואה הקדושה של הרה"ק בעל ה'בית אהרן מקרלין

במלאת 152 שנה מהסתלקותו של הרה"ק בעל ה'בית אהרן' מקרלין, נחשפת הצוואה שכתב שעות לפני פטירתו

תוקף חוקי ע"י הרשויות, יחד עם בקשה להחזיר לרשותו (של האדמו"ר הצעיר) בגמר ההליך את הצוואה המקורית עליה בא אביו אדמו"ר הזקן זיע"א בחתימת ידו.

בראש הצוואה כותב ה'בית אהרן' שהיא נכתבת בתאריך "אור ליום א' י"ז סיוון שנת תרל"ב פה מלינאב הסמוך לדובנא" - זהו תאריך פטירתו של ה'בית אהרן' שנפטר ביום ראשון לאחר שהתפלל ולמד בתפילין דר"ת משך זמן מה.

ה'בית אהרן' מתאר בקצרה את מצבו הרפואי, הניתוח שעבר והבדיקה שנבדק על ידי רופא נוסף ומוסיף: "ובאתי פה מלינאב ושכבתי כמה ימים, ואין אני רואה שום פעולה, ומי יודע מה יולד יום כי בכל שעה כחותי מתמעטים ומי יודע אם אוכל לזוז מפה מלינאב כי אפשר פה מלאו שנתי כי ב"ה ימי שנתי של אדם שבעים שנה עזרני ד' ומלאתים!

"ע"כ ידידי בני יחידי אשר ידעת תמיד שנפשי קשורה בנפשך מה גדלה מאוד עגמת נפשי בזכרי אשר לעת כזאת לא אוכל לראות פניך ולדבר אתך פא"פ (פנים אל פנים) ולבקשך את אשר תעשה ותתנהג כל ימיך הן בהדברים שבין אדם לחברו והן בהדברים שבין אדם למקום הכל עפ"י נימוסי הקיר"ה (הקיסר ירום הודו). ע"כ אם לא עלתה בידי לדבר אתך פא"פ עכ"פ הנני מבקשך בפני העומדים אצלי ויהי בעיניך כאילו אנכי מדבר אליך פא"פ".

במלאת 152 שנה מהסתלקותו של הרה"ק בעל ה'בית אהרן' מקרלין, נחשפת הצוואה שכתב שעות לפני פטירתו. באורח פלא נחשפה הצוואה בדיוק בעת שחסידי קרלין פועלים לקיים אותה, ולהקים בית כנסת בעיר מלינוב בה השיב נשמתו ליצרה ובה נטמן חשיפה מרגשת התפרסמה בימים אלו בקובץ 'בית אהרן וישראל' דחסידי קרלין. הצוואה הקדושה של מרן רבי אהרן בעל ה'בית אהרן' מקרלין זיע"א, המכונה בפי חסידי קרלין 'אדמו"ר הזקן'. הצוואה נכתבה כמכתב לבנו ממלא מקומו הרה"ק רבי אשר מסטולין, המכונה בפי החסידים 'אדמו"ר הצעיר'.

להלן נצטט קטעים מתוך המאמר הנפלא והמחכים שהתפרסם בקובץ הנ"ל: "את הצוואה שלפנינו רשם החסיד ר' מרדכי אליעזר רעזניק ז"ל. מתחתיה באה שורה המתחלת במילים 'ולאלומי מילתא' שכולה בכתב יד קדשו של מרן אדמו"ר הזקן, לאחמ"כ באו חתימות החסידים שבאו על החתום כעדים. מתוכן הדברים ומסגנונם נראה כי מלבד ההוראות שהשאיר אדמו"ר הזקן לבנו יחידו אדמו"ר הצעיר, עיקר מטרת כתיבת הצוואה היתה כדי שירות הבתים והחפצים תעבור מצד רשויות השלטון ללא מניעות וקשיים.

"במסמך נפרד, בחתימת יד קדשו של מרן אדמו"ר הצעיר רבי אשר זיע"א המוצג אף הוא כאן (בקובץ 'ביתא הרן וישראל'), באה הצוואה מועתקת לשפה הרוסית עם בקשה לאשרורה וליתן לה

אחר דברי הצוואה מציין הסופר שכתבה ומעיד שעשאה בדיוק כפי הלשון שהכתיב לו הרבי: "כל אותם הדברים אות באות ציווה לי ה"ר מו"ה אהרן בה"ר מו"ה אשר ז"ל פערלאוו בדיעה מיושבת ובדעת צלולה לכתוב לבנו הנ"ל ולא חסרתי ולא הוספתי שום דיבור, ולראי' באתי עה"ח נאום הכותב כל הנ"ל מרדכי אליעזר במו"ה יוסף רעזניק".

לאחר מכן מופיע שורה אחת שנכתבה בכתב יד קדשו של ה'בית אהרן' עצמו, לפני חתימותיהם של שלושת העדים שנכחו במקום בזמן הכתבת הצוואה. וניכר שכתב היד זהה לכתבים אחרים שהותיר אחריו ברכה וכה היו דבריו: "ולאלומי מילתא באתי עה"ח נאום מעשטשאנין אהרן בה"ר מו"ה אשר ז"ל פערלאוו".

עורכי המאמר בקובץ הנ"ל, מסבירים שהמילה 'מעשטשאנין' בה תיאור ה'בית אהרן' את עצמו, משמעותה 'סוחר' ומטרתה לציין את מעמדו האזרחי, היא נכתבה כנראה לצורך פורמלי עבור אישור הצוואה בערכאות. וכנראה זו גם הסיבה שהוסיף את שם משפחתו 'פערלאוו' לאחר שחתם, אף שבדרך כלל לא היה כותב את שם משפחתו בחתימותיו והסתפק בכתובת שמו ושם אביו הק'.

מעניין לציין שהאדמו"ר הצעיר לא האריך ימים ונפטר קצת יותר משנה אחר אביו. הוא אכן עלה בשנה הראשונה פעמיים על ציון אביו כפי שהצטווה, פעם אחת בחודש אלול תרל"ב, חודשים ספורים לאחר פטירת אביו, ופעם שניה ביום היאר צייט הראשון, לאחר מכן נתבקש לישיבה של מעלה, וייתכן שלא הספיק למלא את רצון אביו ולקנות דירה בעיר מלינוב, וכעת כשחסידי קרלין מקימים בית כנסת בעיר, הרי זו הפעם הראשונה שבה הם מקיימים את צוואת הקודש, 152 שנה לאחר שנכתבה.

נציין שהצוואה נכתבה כאמור כדי לקבל תוקף אצל הרשויות, ולכן הקפיד ה'בית אהרן' לכלול בה כמה פעמים אזהרה שהכל יהיה על פי רצונו של 'הקיסר ירום הודו', כדרך שהיה מקובל בקרב גדולי התורה באותם ימים, על מנת לבטל מראש את רצונם של השליטים לעשות רע ליהודים.

עוד מדבריו הקדושים של ה'בית אהרן' זיע"א, לאחר שהוא כותב ומפרט את כל מה שהוא מוריש לבנו, עובר הרבי לכתוב דברי הדרכה לבנו כיצד ידאג לעילוי נשמתו אחר הסתלקותו: "ע"כ ידידי בני אבקשך ואזהירך תיקר נא נפשי בעיניך לגמול עמדי חסד של אמת אם חלילה לא אראה עוד פניך.

"א'. בקשתי ואזהרתי במקום אשר יהי פרידתי מן העולם תתנדב להתאמץ לקנות בית אם תוכל להשיג ותנדב הבית לעשותו בית התפילה עפ"י נימוסי הקיר"ה.

"ב'. במקום אשר אאסוף שמה בקשתי ואזהרתי לבוא עם כל יוצאי חלציק הגדולים והקטנים כשיגדילו שני פעמים בכל שנה, פ"א ליום היוצ"ט, פ"ב מתי שיהי לאל ידיך ויהי זה אצלך בחוק ולא יעבור כל ימך, ולחלק צדקה על מקום מנוחתי כפי אשר תשיג ידיך הן במזומן והן להספיק לחם ומזון לעניים ולהתפלל עבור נשמתו אף אם לא תוכל להשיג לקנות בית לעשותו בית התפילה, עכ"פ תקיים אזהרתי ובקשתי לבא ב"פ (ב' פעמים) בכל שנה כנזכר. וצפיתי אשר בוודאי לא תשכח אהבתי ותקיים בקשתי ואזהרתי.

"והנני נותן לך רשותי ומצוך להעתיק הצוואה הזאת בלשון רוסיא ולכותבה בערכאות כפי נימוסי הקיר"ה. ואל יפלא בעיניך שלא כתבתי הכל בכתב ידי כי מחולשות כחי לא יכולתי בעצמי לכתוב בכתב ידי לזאת צווייתי לכתוב כל הדברים הנזכרים ואבוא בעצמי עה"ח".

המכתב עם י"ג העיקרים של הגר"י לוקסנברג שליט"א

י"ג העיקרים שחיבר רבה של קהילת 'נאות שמחה' במודיעין עילית ומשגיח דישיבת 'עטרת ישראל' המעטירה הכו הדים וגרמו להתעוררות גדולה בלימוד ההלכה - ואלו הם:

לתועלת הרבים בלוח המודעות של הקהילה בראשותו ושל הישיבה בה הוא מכהן כמשגיח. אלא שלגודל ההפתעה שלו היו מי שדאגו להעתיק ולהפיץ את המכתב בכל האזור, ועד מהרה הוא הפך לשיחת היום במודיעין עילית ומחוצה לה, כשרבים התחזקו בעקבות הדברים והצטרפו ללימוד 'דף היומי בהלכה' בקביעות שבעז"ה תחזיק מעמד לאורך ימים ושנים. לתועלת הציבור אנו מביאים כאן את דבריו של הרב שליט"א

לרגל תחילת לימוד הלכות שבת במסגרת 'הדף היומי בהלכה', ישב אחד מגדולי מגידי השיעורים ב'דף היומי בהלכה' הגאון רבי יצחק לוקסנברג שליט"א, רבה של קהילת 'נאות שמחה' במודיעין עילית ומשגיח דישיבת 'עטרת ישראל', לחבר מסמך יסודי המתווה דרך וקובע מסמרות שצריכים להיות י"ג העיקרים המתווים לאיש הישראלי דרך בלימוד ההלכה. את הדברים כתב הרב שליט"א בינו ובין עצמו ופרסם אותם

י"ג עיקרים לחיזוק קבלת קביעות ללימוד הלכה:

א. קיום 'ובחרת בחיים' עובר דרך לימוד תורת חיים, שהרי לא עם הארץ חסיד. הלומד מחד יודע את ההלכות, זאת ועוד זוכה שהתורה שלמד מרוממתו.

ב. ובחרת בחיים, ציווי זה מתקיים ע"י ידיעת הלכה, שעל ידה מקיים האדם את מצוותיו של הקב"ה בהם הוא נחשב בצוותא עימו יתברך, בגדר 'אשר יעשה אותם האדם וחי בהם' הופך מעשי יום שנקראים חולין לחיי עולם, וכבר הטביע מרן החזו"א זצ"ל 'עבודתנו לקחת גרוטאות ולהפוך אותם לקדילקים' [בשעתו]. שכל פעולה אדם מתייעץ עם השו"ע ומקיימה וחי בצוותא עם הקב"ה.

ג. כולם מסוגלים וחייבים לדעת שו"ע או"ח ושאר חלקי השו"ע. והמוסד החשוב שע"י 'דרשו' הנגיש מטרה זו ע"י ספרים ושיעורים ומבחנים ובתגמולים. ועיקר גדול הם דברי מרן הגרא"מ שך זצ"ל האומר איני יכול או איני מסוגל, לפי מבטו לצערנו הוא צודק, שהרי כתוב 'אילולי הקב"ה עוזרו אין יכול ליצא'ר'. אך סיים מרן זצ"ל שהטעות היא בכך שיש שפע של סיעתא דישמיא העוזרת לאדם להגיע למטרה. ולמה לו לחיות ב"אילולי". ומרן הראש ישיבה הגרב"מ אזרחי צוקלה"ה כבר אמר: "אין מי שלא יכול, יש מי שלא רוצה".

ד. וכך היא הבטחת הח"ח (תוה"ב פ"ז בהג"ה) כפי שלמד מהרמב"ן לענין הנשיאים, שהעיקר הנדרש מהאדם הוא נשיאות הלב. וכתב ז"ל: ואם יקבל האדם ע"ע ללמוד איזה מסכתא או לברר הלכה, ודאי שיעלה בידו, ע"כ תורף דבריו. הח"ח הבטיח, למה לא תנסה!!!

ה. המקבל על עצמו ללמוד, אוהז באומנות ישראל שאמרו 'נעשה ונשמע'. ופי' רבינו יונה במסכת אבות ע"פ מה שהובא באבות דר"נ שזהו 'מעשי מרובין מחכמתו', דהיאך שייך שיעשה מה שלא יודע, אלא זהו שקיבל ע"ע ללמוד, ונחשב לו כעשה, וחכמתו מתקיימת.

ו. דברי הרמב"ן באיגרתו 'וכאשר תקום מהספר תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו'. והנה בלימוד ההלכה עם מוספי 'דרשו' אשר מעלים נידונים ממצאות זמנינו, אפשר לכל אחד להתרגל לזה בשתי משמעויות, האחת - לקיים הלכה או דין שנוגע לו. והשנית - ע"י העלת הנידונים, ההלכה חיה אצלו בגדר דבר של קיימא, ולדוגמא גם כשלומדים עירובין והלומד אינו

הרב האחראי על העירוב, יכול הלומד להתאים הדברים למציאות שמול עיניו להרהר ולהגות ממשמש ומוצא טעם.

* אגב אורחא ראוי להזכיר שביום שלמדנו במחזור הקודם בדף היומי בהלכה את ההלכות של מים שנכנסו לקרפף וחילקו מקום (סי' שנח ס"א) היתה מציאות כזו בעירנו ע"י ריבוי גשמים שבאו מהוואדי. והנה מסיפור חדשות גרידא של 'גרוטאה' הפך הסיפור לדבר של קיימא בהלכה שכל אחד יזכור אותה ע"י זה.

ז. אם נסדר חובת השתדלותנו לביטחון הפרסה ושמירה רוחנית וגשמית נמצא את סדר היום שלנו צפוף ועמוס בלי זמן ללימוד התורה. אמנם יש אפשרות לקיים ת"ת רק ע"י הבטחת חז"ל שהנותן ד"ת על ליבו מעבירין ממנו עול דרך ארץ וכל שאר דברים כמבואר באבות דר"נ פ"כ.

ח. אם אין יראה אין חכמה משמיה דמרן הגר"ס דבלא יראה פעולותיו בגדר מילתא דלא רמי ליה דאינא ולא אדעתיה שו"ע או"ח מתחיל "שויתי ה' לנגדי..." אינו דומה ישיבת האדם היינו מיראת הבורא ילמד ויקיים חובותיו.

ט. שלמה המלך אמר בחכמתו במגילת קהלת פ"ח 'ושיבחתני אני את השמחה'. וברש"י שם פי' 'שיהא אדם עוסק בפיקודי ה' ישרים משמחי לב.

י. שו"ע או"ח מסתיים במילים טוב לב משתה תמיד, ובשע"ת ועוד אחרונים שתחילה וסיום השו"ע היא בתמידות בגדר שני תמידים כהלכתם והשמחה היא הקשר של קיימא ע"כ מצווה שקיבלו בשמחה מתקיימת.

יא. השמחה שכאן מעכר לכלל שמחה בתורה ומצוות היא שמחה לאיש מענה לשון שידוע מה חייב ומה פטור ומהי מעלת חסידות או הנהגה טובה להורות לעצמו וב"ה לאחרים.

יב. מעלות המבחנים: א. ממקד את המוח למסקנות, בגדר "תחפש באשר למדת אם יש בו דבר שתוכל לקיימו". ב. משל לפועל מומחה שקיבל שכר גבוה על עשיית מחרוזות פנינים ומרוב תשוקתו לממון עבד ביום ובלילה בעיפות ופ"א בעת שכבר מחרוזת מפוארת מושחלת במאות אבנים טובות מעייפותו נרדם נפתחו ידיו וכל האבנים נפלו מהחוט ונתפזרו, ללמדך שצריך קשר, ובענייננו הוא המבחן.

יג. האוהב את הקב"ה ואת חבריו ודאי כל שטוב לו ירצה בטוב עין שגם יהא לחברו ומה"ט כתב הר"מ בספר המצוות שמכלל אהבת ה' לאהיבו על אחרים. מכאן תצא הקריאה: הרגשת עונג? הדבק בו גם את חברך.

בהצלחה, יצחק לוקסנברג

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

וכל התנועה הסואנת ברחוב הארוך הזה נעצרת והיודעלעך עם בגדי שבת חוצים את הכביש בבטחה הלך ושוב

על רמזור של שבת ברחוב BATHURST בעיר טורונטו - קנדה

והיודעלעך עם בגדי שבת חוצים את הכביש בבטחה הלך ושוב. וראה זה פלא, שאף אחד מהמשתמשים ברחוב הארוך הזה לא פוצה פה ולא בא בטענה ומענה שזו כפייה דתית, או ששוללת זכויות האזרח ומונעת נסיעה מהירה, וגם לא מגיש שאילתה בעיריה או בכנסת ועאכו"כ שלא עולה על דעת מישהו להגיש פניה לבג"ץ וכד', הכל עובר בשקט, סבר וקיבל, בהבנה שבקטע זה יש להתחשב גם בקומץ הקטן של יהודים אזרחי העיר, מיעוט שבמיעוט בין מיליוני אזרחים גויים.

אין אני בא חייו לקטרג על אחינו בני ישראל היושבים בציון, אלא להזכיר לאלה אשר עינם צרה בכל מה שקשור לקיום הדת ולשמירת שבת קדשנו בארה"ק, מה שלא מבין יהודי, מבין הגוי שבגולה, מה שנקרא אצל יהודי כפייה דתית, נקרא אצל הגוי כיבוד זכויות האזרח.

מובטחני, שבזכות שמירת שבת קדשנו ע"י אחינו שבגולה הקב"ה ג"כ שומר עליהם שלא יאונה להם כל רע ח"ו, עד כי יבוא שילה ויקבץ נדחי ישראל מכל פזוריהם ויעלו לציון ברינה עם משיח צדקנו במהרה בימינו.

אפרים פישל שטיין, כעת פה בגולת מונטריאול

(המודיע י"ב סיון תשפ"ד)

מה' מצעדי גבר כוננו, הביאני הקב"ה לעיר מונטריאול לרגל שמחה משפחתית. ובש"ק הוזמנתי לשבות בקרב אחינו בני ישראל בעיר טורונטו. ראיתי שם דבר מעניין ביותר אשר בוודאי יהיה חידוש אצל יושבי ארה"ק.

רחוב BATHURST הנ"ל אורכו 80 קיימ (כן כן, לא טעות, שמונים ק"מ) לא כאורכו של רחוב בר אילן בירושלים. הרמזור להולכי רגל מתחלף פעם ב-5-7 דקות בלבד בגלל שאין הרבה הולכי רגל, כי כמעט כולם משתמשים במכונית (קאר בלע"ז). וכשמזדמן הולך רגל הרוצה לחצות את הכביש הסואן הזה עליו ללחוץ ביד על כפתור חשמלי ואז הרמזור מופעל והתנועה נעצרת.

הרחוב הארוך הזה עובר גם באזור שגרים בו יהודים חרדים ובקרבם ישנם כמה בתי כנסת, ובשבת שאסור ללחוץ על הכפתור החשמלי קשה מאד חציית הכביש.

היהודים פנו לרשות התמרורים בעיריית טורונטו והם נענו בסבר פנים יפות לבקשתם, והתקינו ברמזור האזורי הזה שביום שבת קודש יופעל הרמזור כל דקה וחצי. ואכן כך סודר, שהחל מיום שישי בשעה 4 אחה"צ עד יום ש"ק בשעה 7 בערב הרמזור פועל כל דקה וחצי וכל התנועה הסואנת ברחוב הארוך הזה נעצרת

בפעם הראשונה ראיתי את עיניו של יעקב העוצמתי מתלחלות... הוא לא הרשה לעצמו לבכות ממש... אבל זה הספיק

על נסיונות ועל ה'רוח האחרת'

בראשותו של הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א. הוא מגיע מבית מצוין ויש לו עבר מרשים מאד.

רק שמתחת לפני השטח הכל נראה אחרת. הוא מסובב בנסיונות קשים ביותר מבית ומחוץ. אין תחום בחיים האישיים והתורניים שהוא לא מתמודד בו.

ההורים שלא מסכימים, הגמרא שלא מובנת, הריכוז שפתאום בורח יותר מידי, חברים מהעבר ועוד ועוד.

מאת: הרב ישראל היימן

בפעילות כמו שלי אני נתקל כמעט כל יום עם בחורים שמתמודדים עם נסיונות לסוגיהם. כל מיני עיכובים שמניח היצר לפתחם של עובדי ה'. אבל כשפגשתי את יעקב, בעל תשובה שקדן מתמיד ובעל אישיות סוחפת היה נדמה לי שזה כבר יותר מידי... הוא בחור עוצמתי שלפני תקופה לא ארוכה כל כך חזר בתשובה שלימה ונכנס לאם הישיבות לבעלי תשובה 'אור החיים'

הוא מסביר שכלב היה בקבוצת סיכון יחד עם כל המרגלים בשונה מיהושוע. על יהושוע משה רבנו התפלל וגם הוסיף אות לשמו, הוא היה מוגן מפני עצת המרגלים. אבל כלב היה בו צד של סיכון וליבו החל לנטות לצד המרגלים. 'רוח אחרת עימו' הכוונה היא לרוח העבירה של המרגלים ולא כפי שניתן לחשוב שהוא היה שונה מהם. רק שכלב ידע את הסוד. הוא ידע שמה שקורה כאן מוגדר כ'רוח אחרת', דהיינו רוח שנוטה מן האמת. והוא פעל בעצמו כדי להגן על נפשו ממנה. הוא הלך בכוחותיו הוא לקברי האבות וחיזק את עצמו כל הזמן באמונה בה' ובמשה עבדו. ועל כן הוא זכה למדרגה יותר גבוהה מיהושוע! הוא נקרא 'עבדי' דוגמת משה רבנו והוא גם היחיד בבריאה שניתנה לו הבטחה אלוהית לחיים של לפחות עוד ארבעים שנה מה שלא ניתן אפילו לדוד המלך!

כל זה הוא רק מכח שכלב היה לו נסיון עצום והוא עמד בו!! הסברתי ליעקב, כשאני מתכוון גם ובעיקר להשריש את הדברים בעצמי פנימה... נסיון הוא כח ולא חלילה מלחמה של ה' בנו... נסיון הוא מדרגה, הבחירה בידך אם לעלות עליה לקומה הבאה או לשבור עליה את כל העצמות...

יעקב אהב ועודנו לדבר איתי מידי פעם, לפרוק את הלב ולהטעין כוחות. לא שתמיד יכולתי לעזור לו, הרבה פעמים השתמשתי רק באמפתיה טבעית, אבל יעקב הוא בחור חזק ועוצמתי שלא מוותר בשום אופן ושועט אל המטרה בכל יום למרות ועל אף כל הניסיונות.

יום אחד אני פוגש אותו על מדרגות הכניסה לשיבה. עיניים כבויות, ידיים שמוטות לצדדים, מראה שמאד לא אופייני לו. אני אפילו לא שואל מה קרה... שתיקה מעיקה עומדת בינינו עד שיעקב פותח את הפה. זוכר שאמרתי לך על השידוך ההוא שמתקדם וכו'? זהו! הבוקר קיבלתי תשובה שהשידוך ירד סופית. בפעם הראשונה ראיתי את עיניו של יעקב העוצמתי מתלחחות... הוא לא הרשה לעצמו לבכות ממש... אבל זה הספיק. נראה לי, הוא הוסיף, שהקב"ה ממש נלחם בי...

שמעתי אותו עוד קצת, נתתי לו את מה שיכולתי לתת לו באותו זמן - את הלב שמבין. אחרי שעתיים עליתי לבית המדרש וביקשתי ללמוד איתו קטע מאור החיים הק' שנמצא בפרשת השבוע.

עה"פ "ועבדי כלב עקב הייתה רוח אחרת עימו" מפרש האוה"ח פירוש נורא!

שמעתי את ההלצה וחייכתי. ורגע לאחר מכן האירוניה התרוממה בתוכי וזעקה: "זכי בדיחה היא זאת?"

הרב יקותיאל יהודה גנזל על מה ששינה את סדר היום בתוספת נופך רוחנית

כאן? הלא רבים הם אשר לא לומדים מידי שבוע את הפרשה 'שניים מקרא ואחד תרגום' למרות שמדובר בהלכה מפורשת. בדיוק כך נראים פניהם..."

בבושתי אני נזכר שגם אצלי היו שנים בהן הייתי מפספס בשעת הדחק פרשה פה ופרשה שם. עד שמישהו המתיק לי סוד: נכון שלפי רבינו האר"י הקדוש יש ענין חשוב להגיד 'שניים מקרא ואחד תרגום' ביום שישי, אבל מי שרואה שהוא מפספס מידי פעם, ודאי שהוא צריך לנהוג כפי שנהג מרנא הגר"א ועוד מגדולי הדורות ללמוד מידי יום את החומש של אותו היום.

ביום ראשון עד 'שני', ביום שני עד 'שלישי' וכן הלאה. כך מספיקים בדקות ספורות יומיות ללמוד את הפרשה (ומרוויחים גם ללמוד אותה קצת יותר בעיון ואפילו להספיק את לימוד פירוש רש"י הקדוש).

לי אישית זה שינה את סדר היום בתוספת נופך רוחנית.

מה אתכם? תצטרפו אלי?

(המבשר י"ב סיון תשפ"ד)

הלצה יהודית אותה שמעתי בסעודת חג השבועות מספרת כך:

אחד המתפללים שהגיע לבית הכנסת בליל חג מתן תורה, לאמירת תיקון ליל שבועות ולימוד התורה; התפלא לראות את שכנו לספסל המחזיק בידו 'תיקון ליל שבועות' משומש ובלה, דפים מקומטים וניכר שהספר מגיע לשימוש רב. הוא לא התאפק ושאל (כנראה לא זכה להיות בין שומרי הדיבור בליל קדוש זה): "מה הסיפור של ה'תיקון' שלך? למה הוא משומש כל-כך?"

והחבר השיב לו במילים פשוטות ולקוניות:

"בטח אני משתמש בו מידי שבוע... לשנים מקרא ואחד תרגום..."

(לעזרת הנשים שאינה מכירה את מבנה ה'תיקון ליל שבועות', נסביר: ב'תיקון ליל שבועות' מופיעים רק 6 פסוקים מכל פרשה שבפרשיות התורה...)

שמעתי את ההלצה וחייכתי. ורגע לאחר מכן האירוניה התרוממה בתוכי וזעקה: "זכי בדיחה היא זאת? וכי הלצה יש

בבא מציעא דף קיז

מדוע ניגלה החזון איש לרעייתו בחלום?

שאני משכיר לך

שהדירה לא פונתה עד הסוף, והוא מבקש שנדאג לפנותה עד אחרון הפריטים!

'אוי', נאנח רבי שמריהו, 'הן אני הופקדתי על כך, שמא שגגה יצאה מתחת ידי? ביום ראשון, מיד בבוקר, אני בודק את זה!' - הבטיח, וגם קיים. כבר בשעת בוקר מוקדמת התייצב בדירה הריקה. הוא בחן וסרק קיר אחר קיר, מרצפת אחר מרצפת. אולי נותר עוד פריט קטן שלא שם לבו אליו, אולי שכח משהו. לפתע הבחין, כי הסטנדר עליו היה מתפלל ה'חזון איש' נותר מחובר לקיר, ונזכר כי סטנדר זה הוברג לקיר בידי אחד מבני הבית, והוא מרהיטי ה'חזון איש' שלא פונו מהבית...

על אתר מיהר רבי שמריהו להביא מברג, עקר את הברגים וניתק את הסטנדר ממקומו, מפנה אותו מהבית. כך הבטיח ל'חזון איש' זצ"ל מנוחה נכונה, שהרי קיים את כל חובותיו כלפי משכיר ביתו, ודאג לפנות את חפציו עד האחרון שבהם!

סיפור זה, אותו סיפר רבי שמריהו בעצמו, מבהיל ומעורר מחשבה. הן ה'חזון איש' דקדק בממון זולתו עד לאחת. גם הבית פונה, ומה נשאר? סטנדר, שכלל לא היה נייד אלא מחובר לקיר. ובכל זאת - הדבר עיכב בעדו וזיכוהו משמים להופיע בעולם הזה בחזיון לילה ולהתריע, כדי לשמור את ידיו נקיות מכל נדנוד גזל! הבה נאמץ את המסר הבוקע מסיפור זה. ביום הדין הגדול, כל נדנוד ואבק גזל, כל פרוטה וחובה - על כל אלה נעמוד למשפט, נצטרך לתת דו"ח. הבה נכלכל את צעדינו בתבונה, נשמור את כספנו נקי וזך מכל נדנוד של גזל או ממון שאינו כדן, למען נוכל לרחוץ בנקיון כפינו ולהבטיח את שלוות חיינו בזה ובבא! (פניני פרשת השבוע)

גילוי מרטיט מעולם האמת...

הבית החשוב ביותר בבני ברק של מעלה באותן שנים, היה ללא ספק ביתו של ה'חזון איש' זצ"ל. אמנם, לא היה זה בית גדול או מפואר, גם לא משוכלל או מאובזר במיוחד. אך מהבית הזה זרחה שמשו של גדול הדור, ממנו יצאה הוראה לכל בית ישראל בארץ ובתפוצות, כאן שקד ה'חזון איש' על תורתו וספריו... והבית הזה, אפילו לא היה שלו. ה'חזון איש' גר בו והבטיח כי יפנה את כל מיטלטליו כשיצא ממנו. למעשה, ה'חזון איש' גר בבית עד יומו האחרון, ומשבאה השמש בצהרים ולבו נדם ויבכו אותו כל בית ישראל - עסקו בני משפחת גריינימן-קרובי משפחתו, בפניו הבית מחפציו ומיטלטליו של אותו גאון.

באחד מלילות השבת לאחר פטירתו, עלה הגאון רבי שמריהו גריינימן זצ"ל לביתה של הרבנית - אלמנתו של ה'חזון איש', לברכה ב'גוט שבת' ולהפיג את בדידותה. להפתעתו הרבה, שאלה אותו האלמנה: 'האם פינו את הבית מכל תכולתו?' - רבי שמריהו השיב בחיוב, הן הוא בעצמו עסק בפניו הבית עד אחרון הפריטים שהיו בו, אך האלמנה לא נרגעה...

'הרב התגלה אליי בחלום', סיפרה האלמנה, ורבי שמריהו נחרד...

'הזדעזעתי' - אמרה האלמנה. 'לא ידעתי מה בא לבקש, מדוע ניגלה אליי בחזיון לילה...' 'מה ביקש ה'חזון איש', שאל רבי שמריהו באימה 'על שום מה ירד משמי מעל?'

'כל שביקש הוא, לפנות את כל הדירה, עד אחרון פריטיה. אומר לך את האמת' - הוסיפה הרבנית בגילוי לב, 'נחרדתי כולי, אינני זוכרת את דבריו המדויקים, אך ברור לי שהוא הבהיר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הדף היומי בהלכה

האם ניתן לאפשר לגוי לשטוף רצפות בביתו של יהודי בשבת?

ואם מדובר בעבודה בביתו של היהודי, כגון שטיפת רצפות, חייב לכל הדעות למונעו. וכמו כן, אם המעסיק מקפיד שהפועל יעבוד בכל יום ולא יתבטל ממלאכה, חייב לכל הדעות למונעו מלעבוד בשבת, שהרי הגוי עובד בשבת מחמת הקפדתו, והריהו עובר על איסור 'אמירה לגוי' לעשות מלאכה בשבת.

[שו"ע רמד, ה, משנ"ב כד, כו רכת, וביה"ל ד"ה ויש; וראה עוד ביה"ל שם]

השוכר פועל גוי בסכום קצוב למשך תקופה, לעבוד עבורו בעבודה מסוימת [הכרוכה באיסורי שבת] בכל פעם שיזדקק לה - אינו צריך למונעו מלעבוד בשבת, שהרי העבודה מוטלת על הגוי, והוא שזה שבוחר לעשותה בשבת. ויש אומרים, שצריך למונעו, מחשש שבמוצאי שבת יזדקק פעם נוספת לעבודה זו, ונמצא שמרויח בעבודת הגוי בשבת, בכך שיוכל הגוי לעשותה עבורו גם במוצאי שבת; וראוי להחמיר כדעה זו.

הדף היומי בהלכה

האם מותר להעסיק בשבת פועל גוי ששכרוהו לכל עבודה שהיא?

יזדקק היהודי לעבודה אחרת, ונמצא שהעבודה שהגוי עובד היום היא לצורך היהודי, שכן היא גורמת לפנות את זמנו של הגוי לעבודה עבור היהודי לאחר השבת; ודומה הדבר לשכיר יום, ולא לקבלן [ראה במקורות], והרי זה אסור משום 'אמירה לגוי'. ולדעת השולחן ערוך, יתכן שדינו כדין מי ששכרוהו לעבודה מסוימת, האמור לעיל, ואם מקפיד שלא יתבטל יום אחד - חייב לכל הדעות למונעו מלעבוד בשבת, כנ"ל.

[שו"ע רמד, ה, משנ"ב כט-ל, וביה"ל ד"ה לכולי, וד"ה וכמו; וראה שו"ע שם, א]

כאמור, השוכר פועל גוי בסכום קצוב למשך תקופה לעבודה מסוימת [מחוץ לביתו של היהודי], ואינו מקפיד שלא יתבטל יום אחד מעבודתו, מעיקר הדין אינו צריך למונעו מלעבוד בשבת מעבודה הכרוכה באיסורי שבת. אולם, השוכר פועל גוי לכל עבודה שיזדקק לה - לדעת הרמ"א, אף אם אינו מקפיד שלא יתבטל יום אחד מעבודתו, והפועל הוא זה שבוחר מתי לעבוד את כל העבודות המוטל עליו - חייב למונעו מלעבוד בשבת, משום שקרוב לודאי שלמחרת

הדף היומי בהלכה

איזה איסור התירו חכמינו ז"ל משום ש'אדם בהול על ממונו'?

בדבר הנעשה תמיד בפרהסיה, שאסור להניח לגוי לעבוד בו בשבת אף בקבלנות [ראה במקורות], התירו חכמינו ז"ל למוכס לעשות כן, משום ש'אדם בהול על ממונו', כלומר, כאשר הוא עשוי להפסיד ממון רב ולאבד את מקור פרנסתו תוקפת אותו בהלה, ואם לא נתיר לו זאת, עשוי לעבור לגבות את המכס בעצמו, דבר האסור בשבת משום איסור 'ממצוא חפצך'.

[שו"ע רמד, ו, ומשנ"ב לא-לג; וראה שו"ע א"ר ושעה"צ לב; בו"מ דרשו, 27]

בעבר היו השלטונות מוכרים את גביית המכס לזכ"ן פרטי, שפונה 'מוכס'. וכתבו הפוסקים, שמוכס יהודי, ראשי לשכור גוי כדי לגבות את המכס בשבתות, בקבלנות. והיינו, שישכם עם הגוי שעבור כל סכום מסוים שיגבה בדמי המכס, יקבל סכום מסוים בשכרו, ללא כל איזכור של יום השבת. ולמרות שבפועל היהודי קובע את זמן עבודת הגוי דווקא בשבת - דבר שבדרך כלל אסור אף בקבלנות - והגם שמדובר

* בית שנבנה בשבת על ידי גוי, בקבלנות האסורה משום 'מראית העין' - לדעת השולחן ערוך, ראוי להחמיר שלא לדור בו לעולם. ולדעת פוסקים אחרים, ניתן לכתחילה לדור בו.
* בית שנבנה על ידי פועלים גויים שכירי יום בשבת - לזה שנבנה הבית עבורו, אסור לדור בו לעולם; ויש אומרים, שמותר לו לדור בו לאחר שיחלוף בימי החול זמן כמידת הזמן שעבדו הפועלים בשבת.
* יהודי ששכר גוי קבלן, והתנה עמו מראש שלא יעבוד בשבת באופן האסור משום 'מראית העין', והגוי עובר על התנאי ועובד בשבת - יש אומרים, שאין צורך למחות בידו. ורבים חולקים על כך.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כיצד מלמדת התורה במילה אחת על סדר חשיבותם של שבעת המינים?

חביב עליו יותר. ולדוגמה: החפץ לאכול תמרים וענבים, והענבים חביבים עליו יותר מהתמרים, עליו להקדים ולברך על התמרים. ואין לומר שכולם שוים בחשיבותם, והוזכרו בזה אחר זה רק משום שאי אפשר להזכירם כאחת, שהרי התורה הפסיקה ביניהם במילה 'ארץ' - המשנה, כאמור, את סדר החשיבות - ומשמע שרצונה להשמיענו את סדר חשיבותם.
יש לציין, שדיני קדימה אלו אינם חלים על דבר שברכתו 'שהכל', גם אם מקורו בשבעת המינים, כגון בירה שמקורה בשעורים, או 'סילאן' שמקורו בתמרים.

[שו"ע ריא, ד, משנ"ב יט-כב, כה רכז, ושעה"צ ט; וראה ביה"ל ד"ה קודם; בו"מ דרשו, 14 ו'20]

לשני מאכלים משבעת המינים, ישנו סדר קדימה מיוחד לברכה, על פי סדר הזכרתם בתורה, בפרשת עקב: "אֶרֶץ חֲטָה וְשִׁעֲרָה וְגִפְן וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדָבָשׁ".
וביאר חכמינו ז"ל כי סדר הזכרתם נחלק לשנים: "אֶרֶץ חֲטָה וְשִׁעֲרָה וְגִפְן וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדָבָשׁ"; וכל הסמוך ל'ארץ' הראשונה, חשוב יותר מהסמוך ל'ארץ' השנייה, אך הסמוך ל'ארץ' השנייה, חשוב יותר מהרחוק מה'ארץ' הראשונה.
ולפיכך, סדר הקדימה של שבעת המינים הוא: חיטה, זית, הנקרא בתורה זית שֶׁמֶן, שעורה, תמר, הנקרא בתורה דָּבָשׁ, גפן [וענבים], תאנה ורימון.
ודין קדימה זה, הוא גם במקרה שהמוזכר מאוחר יותר -

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666